

Kratkočasnice.

* Neki gospod je imel navado, svoji stari ženi v društvu zmirom reči: „angelj moj“. — Vsaj ima prav — šepetá neka gospodičina svoji prijateljici v uhó, ker angelji so najstareje stvari.

* Neki košár je svoje koše prodajal s krikom: „Kupite košev, kupite košev! vsak koš koštá le 20 krajcarjev“. Drugi pa je kričal: „Kupite košev po 10 krajcarjev!“ — Prijatelj — reče zdaj prvi — kako moreš ti svoje koše tako dober kup prodajati? jaz vendar kradem šibe, pa jih ne morem tako cenó dati?“ „Jaz pa — mu odgovorí drugi — kradem že narejene koše“.

* Martin je domú gredé šel v krčmo, kjer najde svojega brata Tomaža. Tú ga pijeta zdaj skupaj, in posebno Martin, ki se je tako napil, da ni mogel več na nogah stati, Tomaž ga je moral domú peljati. Ko med potoma prideta do krčme, slišita notri krič in hrup. Brate Tomaž — pravi Martin — daj, prisloni me malo k zidu, pa pojdi v krčmo gledat, kaj počnó pijane prasice notri“.

Dopisi.

Trst 30. okt. (*Svetinje v razstavi. Hohenwartov odstop.*) Naj „Novicam“ danes naznanim nekoliko, kako je razstavna komisija sodila razstavljené reči. Pred vsem naj povem, da v presojevalno komisijo so bili voljeni tudi taki, kateri so sami eno ali drugo reč razstavili; med njimi je bil tudi en urar, kateri je razstavil 2 uri, al on ni nobene sam naredil, temuč eno iz Gorice in drugo iz Gradca v ta namen dobil. Ker ni nič posebnega na teh urah bilo, tudi ni nič dobil. „Ker jaz nimam, tudi ti ne boš imel“, to je pregovor takih slamopukcev, kakor je bil omenjeni urar, ki je bil postavljen, brezstransko in pravično soditi. Že smo v duhu videli veliko svetinjo na prsih gosp. Bezeg-a, pravega mojstra urarskega, al prevarili smo se, — nič ni dobil za njegovo umetno, trudapolno delo, ki vsakega očara zarad čudapolnega teka, kterega le on sam pozna in je skrivnost vsem drugim. On je Slovenec z dušo in telesom, to pa je našim lahomom huje nego hudiču križ. Vi pa, dragi rojak g. Bezeg, zapomnite si dobro, da vsaki prihodnji razstavi tržaški obrnite hrbet; naj kak furlan lesene cokle na ogled postavi, kajti on bo gotovo svetinjo dobil, dosto da je Lah. — Tudi nas tržaške Slovence je osupnila osodepolna in žalostna novica ob Hohenwartovem odstopu, al zato vse eno sprava ni zgubljena. Toliko bolj vré kri v nas in s toliko večim vspehom hočemo naš duševni boj nadaljevati v nevihtah, ktere imajo priti. Zmaga je vendar naposled naša!

Kamnje na Goriškem 26. okt. — Kdor bi po dopisu iz Žablj v 42. listu „Novic“ t. l. vipavsko dolino umeval, zeló bi se motil, kajti če pošteevamo nesrečne občine vipavske sè srečnimi, vidimo komaj srednjo vinsko letino. Naj bi se bil g. pisatelj le eno miljo okoli sebe ozrl, bil bi gotovo drugače zapisal. Da Žabljeska srenja ima dobro letino, zna biti, al da imajo vina ko vode, to je le šala, in o dobroti vina jo je tudi prenapel; al veruje naj mu, komur je drago. Največ je pa zašel zastran cene, kajti zdaj, ko se srednje vino nad 10 gold. kvinč prodaja, obetati kupcem nizko ceno, da nikoli tako, to je nespametno. Vsaj smo je še lani ceneje prodajali, je li mar tako naglo to pozabil? — Pred 30 leti smo je pa spod 3 gold. kvinč prodajali (kakoršne cene, menda ne bomo več videli). Čemu toraj take pravljice? Zakaj častitim „Novicam“ prostor in čast jemati? Take burke so za „Pavliha“, nikdar pa za resnicoljubni organ slovenski. Toraj ker

imam trdno vero, da vsi čitalci (morda z majčkino izjemo) želé iz „Novic“ le resnico izvedeti, vse gg. dopisatelje milo molim, da naj jih vselej vodi resnicoljubje! Naj bi tudi sleherni pisatelj pridelkov se vsaj 3 do 4 mile okoli sebe ozrl, kajti kakor nas Primorje malo briga ena kranjska ali štiriska srenja, tako menda tudi druge ne more zanimivat ena primorska občina. Več prostora ko pisatelj objame, tehtniši je dopis.

V imenu več resnicoljubnih sosedov:
Jan. Vodopivec.

Radoljica 29. okt. P. C. II. — 26. dne t. m. je začelo opoldne v bližnji vasi Lescah goreti v nekem skednu, in ogenj se je nanagloma razširil, da je v malo urah pogorelo 12—13 poslopij, deloma popolnoma, deloma le na pol. Dasiravno je prišlo mnogo ljudstva od bližnjih krajev in so tudi pripeljali gasilnic iz Radoljice, Grada in Save (dve lastnina g. Ruarda) ter je prinesel g. župnik Keše iz Begenj eno ročno gasilnico, ktera se je dala izvrstno rabiti, ter je bila poslana tudi kolodvorska za nekoliko časa — in vkljub silnemu delu na pomoč prisedših ljudi bilo je vendar sila težavno postaviti jéz razdraženemu elementu. Al posrečilo se je. Ako bi se bili vžgali dve hiši v bližnji okolici pogorišča (Županova in Legatova), šla bi bila cela vas s cerkvijo vred. Škoda je silna, tem bolj ker je mnogim pogorela obleka in tudi žito, živina in krma ter poljedelsko orodje. Zavarovani so bili samo trije posestniki, drugi ne, in še ti le za nizke zneske v primeri škode! Kako je prišel ogenj, o tem se po navadi govori mnogo — ali pravo se ne vé; sploh pravijo, da so ogenj zaneli otroci nekega posestnika, kteremu je tudi mnogo pogorelo; vendar koliko je o tem resničnega, ne vemo. Potrebno bi pa bilo, da se stvar ostro preišče ter z vso ostrostjo kaznuje, kajti koliko žalostnih izgledov že imamo, da so se morale bridko pokoriti cele vasi in tudi mesta, zaradi nemarnosti enega samega. Dobrotnikom pa naj bodo priporočeni posebno nesrečni posli, kterim je pogorela skoraj vsa obleka.

Iz Smarjetine gore pri Kranji 28. okt. (*Cestne nadloge.*) Pripeljavi se po gorenski železnici na kranjsko postajo, zapusti, dragi popotnik! kolodvor in podaj se proti kranjskemu mostu, pa predno do mosta prideš, obrni se po srenjski cesti proti vasi Gorenji Savi. Le malo korakov storivši prideš do kraja, kjer deroča Sava že blizo dvajset let breg neusmiljeno podkopava in odnaša. Tú pa po nekdanjih njivah zagledaš strahovito cesto, zaradi ktere sem te le sem povabil. Pa kaj pravim cesto? — Kjer bi cesta imela biti, zabredeš v blatno morje brez dna, kakoršnega ne najdeš ni široko niti daleko po svetu. Ko ugledaš voz z drvni naložen bližati se temu blatnemu káozu, popada te strah, da bo vse, konj, voz in mož pogreznilo se v brezdno in bal se boš z menoj vred, da boš moral zapeti, kakor Mojzes, ko so Faraonovi konji in konjiki revno poginili v rdečem morji: „Pojmo g. Derbič-u, ker slavno se je poveličal: konja, voz in voznika je vrgel v blato; brezdno jih je zakrilo in štrbonknili so v globočino kot kamen; pogreznili so se kakor svinec v ogromno blato in požrla jih je zemlja!“ Exod. cap. 15. — A ne misli, da ta strah je le redek; o ne! saj vse vasi okoli Kranja in tudi Kranjci sami vsaki dan vozijo drva iz básniškega gozda, v kterem imajo svoje dele, po tej cesti, da ne omenim vasi Gorenje Save, Rakovice, Zabukovja in obeh Básnic, ktere vasi samo ta cesta veže s Kranjem in drugim svetom. In akoravno g. Derbič-u, ki bi kot okrajni glavar imel čuti nad tem, da cestni odbor in županija svojo dolžnost storita, je ta cesta pred in pod nosom, po kateri tudi na lov hodi, kaj je on v času svojega mnogoletnega bivanja v Kranji storil, da bi se spo-

dobno popravila? In ali spi slavni cestni odsek, čegar prvosednik je menda Predvorski g. Urbančič? Ali res ne bi bilo mogoče, prisiliti tisto vas, katero ta kos ceste popravljati zadeva, da bi se pošteno na-njo navozilo kamenja in peska, da ne bi se po njej mučili ljudje in trpinčila živina?! Ali se morebiti usmiljeno čaka, da se še kaka nesreča ondi zgodi, kakor se je pripetila pred malo leti, ko je Kopačev konj z Gorenje Save, hotevši ogniti se blatnemu morju, z vozom vred padel v Savo in v njej utonil? — Ako dotičnim oblastnikom, katerim bi imela skrb za varne in spodobne ceste biti, iz gole svobodoljubnosti srce ne dopušča, kogar koli proti njegovi prosti volji k občekoristnemu in potrebnemu delu siliti: skrbite vsaj Vi, oče Brenk! ki ste najbližnji župan, da rešite sebe in druge „konjarje“ te peklenke ceste, ktere celó v zanemarjeni Turčiji nisem videl enake!

Karkinevtes.

Iz Ljubljane. — Vse drugo danes ni nič proti temu, kar je naš list stavil na prvo stran. Tu stojimo in se prašamo: ali je mogoče, kar se je zgodilo, da nit tako izvrstno napeljane sprave z veliko večino narodov avstrijskih je pretrgana? In če se nam reče, da je, vprašamo še enkrat: ali je to mogoče po tem, kar se je gotovo vedilo, kako se je poravnava vršila s českimi voditelji? In vendar je! Avstriji nesrečna Castor in Polux: Beust in Andrassy sta zmagala, — in zato je Hohenwart z vsemi našimi ministri odstopil. Kako težko dé cesarju ločiti se od Hohenwarta in njegovih soministrov, očiten dokaz je to, da do danes še vladni dunajski časnik ni naznanil sklepa Njegovega Veličanstva, da Hohenwartovo ministerstvo je iz službe spuščeno in novo izvoljeno. Al naj se zgodi tudi prvo, trdnega prepričanja smo, da bode to le malo časa trpelo, ker to, kar Hohenwart s Čehoslovani zahteva, je edini program, ki pripelje Avstrijo v zavetje miru in sreče. Zato pa hočemo mi z njimi solidarno stati, naj pride kar koli hoče! Hohenwarth pa je še posebno naš ponos, ker je naš rojak, da tako počteno in junaško nasproti stoji spletkam nemško magjarskim! Kakor se nam je te dni iz Dunaja poročalo od možá, ki je z njim govoril, je Hohenwart prav dobre volje, ker ne obupa ob konečni zmagi.

— Politično društvo „Slovenija“ ima danes dopoldne občni zbor. Na dnevnem redu stoji razprava o sedanjem političnem položaji Avstrije.

— (Prva dva razreda naše gimnazije in realke) sta zdaj vredjena tako, da v 1. razredu gimnazije hodi v slovenski oddelek 56, v nemški 40 učencev, v 2. razredu pa v slovenski oddelek 39, v nemški 18; — v realki hodi v slovenski oddelek 1. razreda 43, v nemški pa 67, — v slovenski oddelek 2. razreda 28, v nemški pa 62 učencev. Da te številke ne kažejo prave narodne razmere učencev, je očitno, pošumarilo se je v hitrici marsikaj, marsikaj pa tudi posililo. Jasnejše bode vse prihodnje leto. Res je pa tudi to, da otroci slovenskih starišev, ki v 1. razredu lani so se le malo slovenščine učili, so se bali letos v 2. razredu stopiti v slovenski oddelek.

— Deželni odbor je od prof. Enderja kupil za 500 gold. onih ličnih slik kranjskih krajev, ki so bile pretekli mesec tukaj na ogled postavljene.

— Predsednik jugosl. akademije slavni dr. Rački je bil v nedeljo pri nas v Ljubljani, kamor je spremil preuzvišenega škupa Strosmajer-a, ki se je za nekoliko tednov podal v Benetke.

— (Odbor Matice) ima zbor jutri popoldne ob 5. uri.

— (Zadnja predstava dram. društva) je občinstvo prav zeló zadovoljila z igro „Išče se odgojnik“. Igra

samo po sebi dobra, Mandelčeva prestava izvrstna, ves ensemble gospodov igralcev in gospodičin igralcev hvale vreden, matador vsem pa je bil gosp. Graseli, njemu bližnji g. Šusteršič. — Danes se predstavlja drama „Mlinar in njegova hči“. Prihodnja predstava je 9. dne t. m.

— (Za obleko revnih otrok.) Prebivalci ljubljanskega mesta so že velikokrat pokazali, da so zmirom pripravljeni, kedar je treba kaj dobrega storiti. Živ dokaz temu je darovanje obleke revnim otrokom, ktera se že več let z vedno enako gorečnostjo preskrbljuje. Število onih, ki se tega zdatno vdeležujejo, se čezdalje bolj narašča. Tudi letos bo zopet lepo število učencev in učenk na novo oblečenih. Previdni dobrotniki so že meseca maja v ta namen nekaj blagá darovali in milosrčne gospé so se pod vodstvom gospé Karoline Bleiweisove in gospodičine Lujize Orelove dela že lotile. V malo tednih, predno se še hudi mraz prične, se bode obleka že razdelila. Dasiravni veliko blagá zastonj dobimo in gospé obleko zastonj izdelujejo, je vendar še veliko stroškov poravnati. Zato se odbor katoliške družbe obrača do vseh dobrotnikov in dobrotnic s prošnjo, naj blagovolijo to delo, katero je šolskim otrokom v prid, bodi si z blagom ali z denarjem podpirati. Mile darove sprejema katol. družba in g. stolni kaplan Klun. Besede, ktere čisti donesek se je drugo leto v ta namen obračal, letos ne bo.

Ob enem se dobrotnikom naznanja račun lanskega leta, v katerem se je obleklo 40 dečkov in 44 deklic. Dohodki: Od sl. hranilnice 50 gold., od gospé Kajzerjove 50 gold., od milostl. knezoškofa 20 gold., od gospoda barona Antona Zois-a 20 gold., iz Gorenskega (Jožef Gorenski) 20 gold., po umrlem g. profesorju Melcer-ju 45 gold., čisti dobiček besede 88 gld. 51 kr., čisti dobiček tombole 23 gold. 34 kr., znesek raznih skladeb 119 gold. 70 kr., skupaj 436 gold. 55 kr. Gospoda Trpinec in Češko sta darovala kos sukna, gosp. Mali pa za kakih 10 gold. usnja. — Stroški: Za robo, iz ktere se je napravila obleka 286 gld. 12 kr., za usnje 111 gold. 95 kr., krojaču 15 gold., čevljarju 25 gold. 71 kr., drugi stroški 3 gold. 18 kr., skupaj 441 gold. 96 kr. Ako primerimo dohodke s stroški, se pokaže primankljej 5 gold. 41 kr., kteri se bo iz letošnjih dohodkov poravnal. Zato pa je od lani za letos ostalo še kakih 6 funtov usnja.

Dobrodelni odsek kat. družbe.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — 25. dne u. m. je grof Hohenwart v imenu vseh družih ministrov (razun barona Holzgethana, ki je že pred odstopiti želel, in ministra za deželno brambo generala Scholla) Njegovemu Veličanstvu izročil odpoved. Cesar je odpovedno pismo vzel, pa željo izrekel, naj ostanejo še tako dolgo, dokler ne imenuje novih ministrov. To se do danes še ni zgodilo in sliši se, da se morebiti še dalje časa ne bode. Zadnje dni so bili voditelji Čehoslovancov: Clam-Martinič, Rieger in Pražak spet na Dunaji, kamor jih je Hohenwart pozval, da se z njimi pogovorí, kaj ima biti zadnja beseda. Pripravljeni so bili vse storiti, kar se strinja z njihovim stališčem in poštenostjo, da pridejo v državni zbor. Al zahtevanje Beustovo in Andrassy-ovo, naj pred vsem pokleknejo pred decembersko ustavo, je raztrgalo nit vse dalje razprave, in Hohenwart jim je popolnoma pritrdil. Kdor pa misli, da zdaj centralistični nemški in magjarski časniki vesolja poskakujejo, ta se zeló moti. Vidi se jim, da bi radi slavo trobentali zmagi Beustovi in Andrassy-ovi, al ne gré jim prav iz srca; strah jih je, kaj bode zdaj!